

Uchwała Nr 793/15
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 28 października 2015r.

w sprawie:

Zatwierdzenia „Programu regionalnego na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 50+” opracowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, którego realizacja zaplanowana została w 2016 roku.

Na podstawie: art. 14 ust. 1 pkt 15 oraz art. 41 ust. 1, ust 2 pkt 1 *ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa* (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1392) oraz Art. 66 c i art. 109 ust. 2a *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (t.j. Dz.U. 2015 r. poz. 149), Zarząd Województwa Świętokrzyskiego uchwała co następuje:

§ 1

Zatwierdza się **„Program regionalny na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 50+”** opracowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, którego realizacja zaplanowana została w roku 2016.

§ 2

Zobowiązuje się Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach do realizacji wszelkich zadań związanych z realizacją programu, w tym jego monitorowania oraz wdrażania ewentualnych działań niezbędnych do podjęcia w przypadku wystąpienia zagrożenia realizacji programu regionalnego.

§ 3

Wykonanie Uchwały powierza się Dyrektorowi Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego

Adam Jarubas

PROGRAM REGIONALNY NA RZECZ AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB BEZROBOTNYCH W WIEKU 50+

PROJEKT

I. Analiza i diagnoza sytuacji na rynku pracy osób po 50 roku życia w aspekcie demograficzno-społecznym

Cel analizy:

Przedstawiona w analizie charakterystyka świętokrzyskiego rynku pracy stanowić będzie podstawę do wytypowania do udziału w programie regionalnym powiatów, w których problem osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia ma szczególnie nasilony charakter, a lokalne rynki pracy ze względu na ograniczoną podaż nowych miejsc pracy wymagają wsparcia ze strony publicznych służb zatrudnienia.

Kontekst:

Starzenie się ludności jest współcześnie zjawiskiem globalnym, dotyczącym wszystkich regionów Polski. W Świętokrzyskim proces ten jest szczególnie dynamiczny. Niski współczynnik dzietności i wydłużanie przeciętnego trwania życia przyczyniają się (bezpośrednio lub pośrednio) do postępującego starzenia się społeczeństwa, co negatywnie wpływa na rynek pracy. Po wprowadzeniu ustawy wydłużającej wiek emerytalny, do 67 roku życia, pracować będziemy dłużej, jednak nie zawsze będzie to możliwe. Pogarszający się stan zdrowia, chęć sprawowania opieki nad młodszym pokoleniem oraz pragnienie zasłużonego wypoczynku po latach pracy zawodowej skłaniać będą do wcześniejszego ubiegania się o świadczenia socjalne. Jednocześnie rynek pracy nie jest otwarty na pracowników po 50 roku życia. W świadomości pracodawców funkcjonuje przekonanie o mniejszej kreatywności, elastyczności i mobilności starszych pracowników. Temu stereotypowi towarzyszy przekonanie o zdezaktualizowanej wiedzy i umiejętnościach osób „po pięćdziesiątce” oraz podupadającym zdrowiu i siłach życiowych, co prowadzi do braku efektywności i częstej absencji chorobowej. Czynniki te mogą prowadzić do stopniowego wykluczania osób starszych z rynku pracy.

Opis problemu:

Aspekt rynku pracy

A. Rynek pracy według BAEL¹

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej w I kw. 2015 r. wyniósł **54,9%** i ukształtował się na poziomie niższym o 0,4 pkt. proc. od notowanego w I kw. 2014 roku (w I kwartale 2014 r. – 54,5%, w IV kw. 2014 r. – 56,1%).

Współczynnik aktywności zawodowej w grupie 55-64 był najniższy wśród wszystkich grup wiekowych (wyniósł 25,9%) oraz od średniej wartości współczynnika wojewódzkiego o 29,0 pkt. proc. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej wystąpił w grupie 45-54 lata – 85,3%, 35-44 lata – 84,3% oraz 25-34 lata – 82,9%. **W grupie wiekowej 55 lat i więcej współczynnik aktywności zawodowej** rok do roku **(do I kwartału 2014 r. wzrósł o 1,0 pkt. proc., zaś do IV kwartału 2014 r. zmniejszył się o 0,4 pkt. proc.).**

W Świętokrzyskim **pracuje jedynie 19,1% osób w wieku 55 lat i więcej** (w I kwartale 2015 r.), w kraju to ok. 28%, podczas gdy średnio w Unii Europejskiej – ponad 43%. Udział pracujących w tym wieku w województwie sukcesywnie wzrasta (w IV kw. 2014 r. było to 19,0%, w I kw. 2014 r. – 18,4%, zaś w IV kw. 2013 r. 17,5%).

Wskaźnik zatrudnienia, będący miernikiem zaangażowania ludności w procesie pracy, w I kw. 2015 r. ukształtował się na poziomie **48,7%** i był wyższy niż w I kw. 2014 roku o 1,7 pkt. proc, kiedy wyniósł 47,0% (w IV kwartale 2014 roku osiągnął wartość 50,6%).

W **grupie 55 lat i więcej** występuje jeden z najniższych **wskaźników zatrudnienia** spośród wszystkich grup wiekowych, który w I kwartale 2015 roku wyniósł **25,0%** (w I kwartale 2014 roku wyniósł on 23,3%). Najniższy wystąpił w grupie 15-24 lata – 22,7% W IV kwartale 2014 roku i w poprzednich kwartałach wskaźnik zatrudnienia w grupie 55 lat i więcej był najniższy we wszystkich grupach wiekowych – 23,4%. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia cechuje grupę 45-54 lata – 78,2% (w I kwartale 2014 r. wyniósł 75,1%) oraz 35-44 lata – 77,3% (w I kw. 2014 r. – 74,3%). W IV kw. 2015 r. wskaźnik zatrudnienia w tej grupie wiekowej (82,6%) był wyższy od notowanego w grupie 45-54 lata (80,2%).

¹ Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach.

Do oceny natężenia bezrobocia służy **stopa bezrobocia** wyrażająca (zgodnie z definicją BAEL) udział bezrobotnych wśród aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej. W I kwartale 2015 roku **stopa bezrobocia** ukształtowała się na poziomie **11,2%** i w porównaniu do I kwartału 2014 roku (kiedy wynosiła 13,9%) obniżyła się o 2,7 pkt. proc. W IV kwartale 2014 roku wynosiła 9,8%.

W grupie osób w wieku 55 lat i więcej odnotowuje się najniższą spośród grup wiekowych stopę bezrobocia. W I kw. 2015 r. **wyniosła 3,5%** i była niższa od notowanej dla tej grupy w analogicznym okresie roku poprzedniego o 2,9 pkt. proc. (6,4%) oraz niższa niż w IV kw. 2014 r. o 0,7 pkt. proc. (4,2%).

Najniższa stopa bezrobocia w grupie 55 lat i więcej wiąże się z wysoką dezaktywizacją osób w tym wieku. Taka sytuacja wynika nierzadko z podejmowanych przez samych przedstawicieli tej grupy wyborów. Często jednak związana jest z utratą pracy i niemożliwością podjęcia innego zatrudnienia. Pracodawcy bowiem nie zabiegają o zatrudnianie i utrzymanie zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia uważając je za mniej mobilne i kreatywne, nie posiadające umiejętności biegłej obsługi komputera, czy dobrej znajomości języków obcych, a ponadto częściej nieobecne w pracy z powodu absencji chorobowej.

Wszystkie wymienione powyżej czynniki cechujące populację powyżej 55 roku życia na rynku pracy, jak:

- najniższy współczynnik aktywności zawodowej spośród grup wiekowych,
- niewielka liczba pracujących,
- jeden z najniższych wskaźników zatrudnienia

motywują do włączenia tej grupy do programu regionalnego i podjęcia działań interwencyjnych finansowanych ze środków Funduszu Pracy w celu pomocy osobom po 50 roku życia w ich trudnej sytuacji na rynku pracy.

B. Poziom bezrobocie rejestrowanego osób powyżej 50 roku życia

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.) **bezrobotny powyżej 50 roku życia** zaliczany jest do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Bezrobotnym zaliczanym do tej kategorii przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. Wobec osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy powiatowy urząd pracy, poza propozycją zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, może zastosować działania określone w art. 50-61 *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, tj. skierować na szkolenie, staż, odbycie przygotowania zawodowego dorosłych oraz do prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Ponadto zmiany w ustawie, które weszły w życie od 27 maja 2014 r. umożliwiają dofinansowanie pracodawcy wynagrodzenia (w wysokości nie wyższej niż połowa najniższego wynagrodzenia) za pracę za zatrudnienie bezrobotnego w przedziale wiekowym 50-60 lat przez okres 12 miesięcy, osoby powyżej 60 roku życia – przez okres 24 miesięcy.

Poziom bezrobocie osób powyżej 50 roku życia

Sytuacja osób powyżej 50 roku życia na rynku pracy, pomimo spektakularnego spadku bezrobocia w 2014 roku, pozostawała trudna. Liczba bezrobotnych zaliczanych do tej grupy wprawdzie zmniejszyła się tak w 2014 r., jak i w I półroczu 2015 r., jednak ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych był wysoki (przewyższał nawet notowany w 2013 r., kiedy liczba bezrobotnych w tej grupie była najwyższa). W I półroczu 2015 r. udział starszych bezrobotnych był najwyższy od 2011 r. i wyniósł **25,1%**.

Na koniec 2014 roku w powiatowych urzędach pracy województwa zarejestrowanych były **17.581 osób, które ukończyły 50 lat**. Oznacza to, że więcej niż co czwarty bezrobotny jest osobą, która ukończyła 50 rok życia. Udział tej grupy w bezrobociu ogółem wyniósł **23,3%**.

W końcu I półrocza 2015 r. liczba bezrobotnych 50+ była niższa od notowanej w końcu 2014 r. o 380 osób (tj. o 2,2%) i wyniosła **17.201 osób**.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia w latach 2011 – 2014 i w I półroczu 2015 r.

Stan w końcu roku	Liczba bezrobotnych		
	ogółem	w tym powyżej 50 roku życia	udział %
2011	83.217	16.739	20,1
2012	86.708	17.886	20,6
2013	90.124	20.104	22,3
2014	75.434	17.581	23,3
I półrocze 2015	68.521	17.201	25,1

Bezrobotni powyżej 50 roku życia w powiatach w latach 2011-2013

(stan w końcu roku)

POWIAT	2011 rok		2012 rok		2013	
	Liczba bezrobotnych 50+	% udział w ogółem zarejestrowanych	Liczba bezrobotnych 50+	% udział w ogółem zarejestrowanych	Liczba bezrobotnych 50+	% udział w ogółem zarejestrowanych
Buski	503	16,1	545	16,6	617	17,8
Jędrzejowski	901	18,2	921	18,7	1.087	19,9
Kazimierski	297	14,1	311	14,9	333	14,5
Kielecki	2.252	17,0	2.472	17,4	2.967	19,6
m. Kielce	2.930	27,1	3.257	27,9	3.553	29,2
Konecki	1.560	21,1	1.538	21,3	1.725	22,1
Opatowski	871	16,4	946	16,9	1.003	17,7

Ostrowiecki	1.821	20,6	1.966	21,5	2.222	24,0
Pińczowski	272	16,3	316	17,9	385	20,4
Sandomierski	732	15,6	749	15,7	834	16,5
Skarżyski	1.863	25,2	1.998	26,1	2.121	27,5
Starachowicki	1.594	23,6	1.723	23,9	1.881	27,0
Staszowski	614	15,2	573	13,7	753	18,1
Włoszczowski	529	18,1	571	19,3	623	19,6
Województwo	16.739	20,1	17.886	20,6	20.104	22,3

Bezrobotni powyżej 50 roku życia w powiatach w 2014 r. i I półroczu 2015 r.

(stan w końcu okresu sprawozdawczego)

POWIAT	2014 rok		I półrocze 2015 rok	
	Liczba bezrobotnych 50+	% udział w ogółem zarejestrowanych	Liczba bezrobotnych 50+	% udział w ogółem zarejestrowanych
Buski	570	19,6	511	21,8
Jędrzejowski	866	18,4	970	20,9
Kazimierski	302	14,4	302	16,2
Kielecki	2.496	20,7	2.643	22,3
m. Kielce	3.078	29,3	3.040	31,6
Konecki	1.474	23,5	1.412	24,8
Opatowski	973	19,5	955	21,4
Ostrowiecki	1.951	25,8	1.836	27,2
Pińczowski	353	21,3	342	24,3
Sandomierski	765	18,3	641	19,1
Skarżyski	1.929	29,0	1.939	30,0
Starachowicki	1.555	28,1	1.457	29,7
Staszowski	667	18,3	681	21,5
Włoszczowski	602	22,5	472	23,7
Województwo	17.581	23,3	17.201	25,1

Zastosowane **kryterium brzegowe** wyodrębnia i typuje do udziału w programie regionalnym powiaty, w których udział **bezrobotnych powyżej 50 roku życia** przekracza średnią wojewódzką wynoszącą w końcu 2014 r. – **23,3%**, zaś w końcu I półrocza 2015 r. - **25,1%**.

Zgodnie z tym założeniem wyodrębniono cztery powiaty, w których odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia przekracza wartości brzegowe, i co do których powinny zostać podjęte

działania wspierające. Powiaty te powinny zostać zakwalifikowane do programu regionalnego. Są nimi:

koniec 2014 r.

I półrocze 2015 r.

- ostrowiecki – 25,8%

- ostrowiecki – 27,2%

- starachowicki – 28,1%

- starachowicki – 29,7%

- skarżyski – 29,0%

- skarżyski – 30,0%

- m. Kielce – 29,3%

- m. Kielce – 31,6%

Do programu nie zakwalifikowały się powiaty, w których udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej ich liczbie w poszczególnych powiatach nie przekroczył średniej wojewódzkiej.

Struktura bezrobocia osób powyżej 50 roku życia

Na potrzebę podjęcia działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia wskazuje nie tylko problem wysokiego poziomu bezrobocia w tej grupie, ale również niekorzystna struktura cech bezrobotnych, tj. poziomu wykształcenia, stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy.

Statystyczny bezrobotny powyżej 50 roku życia to najczęściej osoba słabo wykształcona – powyżej 38% zarejestrowanych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, zaś nieco mniej (od 31,9% do 33,0%) wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Bezrobotni z tej grupy posiadali najczęściej staż pracy od 20 -30 lat (od 30,3% do 30,4% zarejestrowanych) oraz od 10 – 20 lat (od 26,5% do 26,6%). Bardzo niekorzystnym zjawiskiem jest wysokie dla tej grupy długotrwałe bezrobocie (od 33,4% do 33,9%).

Wszystkie wymienione cechy bezrobocia grupy powyżej 50 roku życia są istotnymi przyczynami objęcia tej zbiorowości szczególną opieką i wsparciem na rynku pracy, gdyż jej zdolności do aktywniejszych działań prozatrudnieniowych są w znacznym stopniu ograniczone.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia według wykształcenia w końcu 2014 r. i I półroczu 2015 r.

Wykształcenie	2014 r.		I półrocze 2015 r.	
	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
wyższe	669	3,8	692	4,0
policealne i średnie zawodowe	3.544	20,2	3.595	20,9
średnie ogólnokształcące	870	4,9	876	5,1
zasadnicze zawodowe	6.695	38,1	6.560	38,1
gimnazjalne i poniżej	5.803	33,0	5.478	31,9
Ogółem	17.581	100,0	17.201	100,0

Bezrobotni powyżej 50 roku życia według stażu pracy w końcu 2014 r. i I półroczu 2015 r.

Staż pracy	2014 r.		I półrocze 2015 r.	
	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
do 1 roku	1.197	6,8	1.160	6,7
1-5	1.412	8,0	1.395	8,1
5-10	1.797	10,2	1.785	10,5
10-20	4.676	26,6	4.565	26,5
20-30	5.353	30,4	5.210	30,3
30 lat i więcej	2.212	12,7	2.204	12,8
bez stażu	934	5,3	882	5,1
Ogółem	17.581	100,0	17.201	100,0

Bezrobotni powyżej 50 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2014 r. i I półroczu 2015 r.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2014 r.		I półrocze 2015 r.	
	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
do 1	1.227	7,0	1.064	6,2
1-3	2.158	12,2	1.812	10,5
3-6	1.926	11,0	2.622	15,2
6-12	2.798	15,9	2.801	16,3
12-24	3.607	20,5	3.075	17,9
powyżej 24	5.865	33,4	5.827	33,9
Ogółem	17.581	100,0	17.201	100,0

Mobilność siły roboczej

Charakterystyczną cechą zbiorowości bezrobotnych powyżej 50 roku życia w znacznym stopniu ograniczającą ich zdolność do zatrudnienia jest niska mobilność zawodowa, rozumiana jako skłonność i zdolność do podnoszenia kwalifikacji i/lub zmian zawodu, a więc umiejętność dostosowania się do wymogów stawianych przez rynek pracy. Jedną z podstawowych barier mobilności zawodowej jest niski poziom wykształcenia (przedstawiony wyżej).

Analiza struktury odpływu z bezrobocia według powodów wyrejestrowań wykazuje, że bezrobotni powyżej 50 roku życia rzadko korzystają z tych form aktywizacji mających wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych lub związanych ze zmianą zawodu, jak szkolenia czy staże. Niechętnie również podejmują działalność gospodarczą. Być może sam wiek jest już dla nich barierą i działa demotywująco, dlatego obok konieczności udzielenia im kompleksowego wsparcia w ramach programu regionalnego niezbędna będzie indywidualna współpraca z doradcą zawodowym, mająca na celu podniesienie motywacji analizowanej grupy bezrobotnych do podejmowania działań na rzecz przystosowania się do wymogów współczesnego rynku pracy, aktywnej walki z bezrobociem i podjęcia działań zmierzających do zatrudnienia.

Wyrejestrowani w okresie 12 miesięcy 2014 roku	ogółem	Osoby powyżej 50 roku życia
		112.912
z powodu:		
podjęcia pracy	48.655	7.202
% do wyłączonej	43,1	38,5
w tym działalność gospodarcza	1.938	158
% do wyłączonej	1,7	0,8
rozpoczęcie szkolenia	2.879	323
% do wyłączonej	2,5	1,7
rozpoczęcie stażu	13.417	1.025
% do wyłączonej	11,9	5,5

II. Zapotrzebowanie pracodawców na kwalifikacje

Przeprowadzone w I półroczu 2015 roku badanie ankietowe pracodawców, którego celem jest zidentyfikowanie skali i charakteru zapotrzebowania na zawody i kwalifikacje w województwie świętokrzyskim pozwoliło rozpoznać plany kadrowe pracodawców do końca 2016 roku. W świetle wyników badania największe zapotrzebowanie zatrudnieniowe dotyczy grup zawodów: Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz pracownicy usług i sprzedawcy (przykładowo: operator linii produkcyjnej szyb samochodowych, kasjer-sprzedawca, pracownik produkcji, szwaczka, kierowca, monter spawacz, robotnik robót budowlano-wykończeniowych, elektromonter, brukarz, operator maszyn i urządzeń).

Konfrontując liczbę zarejestrowanych przedstawicieli wymienionych zawodów z czasem ich pozostawania w rejestrach bezrobotnych można stwierdzić, że kwalifikacje jakie zdobyli w okresie zatrudnienia podczas dłuższego bezrobocia uległy dezaktualizacji. Dlatego program regionalny powinien obejmować aktualizację i uzupełnienie posiadanych kwalifikacji poprzez udział przedstawicieli tych zawodów w szkoleniach oraz praktyczną stronę uzupełnienia umiejętności poprzez staże. Działania te pomogą bezrobotnym w powrocie do zawodu lub przekwalifikowaniu.

Pracodawcy pomimo ulg i dofinansowań niechętnie zatrudniają osoby po 50 roku życia. Swoje obawy motywują nie tylko pogarszającym się stanem zdrowia osób 50+, ale także dezaktualizacją wiedzy i kwalifikacji, niską mobilnością zawodową, mniejszą kreatywnością i elastycznością. Są jednak cechy istotne i charakteryzujące grupę 50+, a często niedoceniane przez pracodawców. To doświadczenie (zawodowe, społeczne i życiowe) oraz lojalność wobec pracodawcy. Przykładowy zawód, w którym pracodawcy chętnie zatrudnią starszego pracownika to np. doradca klienta w firmie ubezpieczeniowej. Atutem starszego pracownika jest kilkadziesiąt lat doświadczenia, rozsądek, багаż życiowy i wrażenie, że "temu człowiekowi można zaufać". Tę tendencję doskonale widać także w telewizyjnych reklamach. To sędziwe osoby przekonują równie sędziwych widzów do wydania oszczędności i zabezpieczenia przyszłości swoim bliskim. Ale możliwości jest więcej. Coraz częściej pojawiają się też potrzeby pracodawców zatrudnienia np. zadbanej, eleganckiej dojrzałej recepcjonistki, która serdecznie potraktuje klienta. - Propozycje pracy miewają butiki, które chcą zatrudniać starsze kobiety, np. przy zmianie kolekcji. Metkowanie, wieszanie ubiorów, liczenie towaru chętnie wykonywane są przez osoby, które chcą dorobić do emerytury, a i właściciele sklepów doceniają pracowitych, rzetelnych, obowiązkowych ludzi. Od niedawna można też spotkać dojrzałe osoby pracujące przy akcjach promocyjnych np. środków medycznych. Są jednak także takie zawody, które można uznać za uni-wiekowe i wybitnie kobiece. Jest to np. księgowość, opieka nad starszymi osobami i opieka nad dziećmi².

² Przykłady pochodzą z artykułu G. Pietrzak „Co z pracą dla osób 50+”, Dziennik Bałtycki, 2015.

III. Podsumowanie

Reasumując, na podstawie zastosowanego kryterium wytypowano do udziału w programie regionalnym na rzecz aktywizacji osób po 50 roku życia następujące powiaty:

- **ostrowiecki,**
- **starachowicki,**
- **skarżyski,**
- **m. Kielce.**

Trudna sytuacja osób powyżej 50 roku życia na rynku pracy w pełni uzasadnia podjęcie działań naprawczych przez włączenie wybranych powiatów do programu regionalnego. Na terenie wytypowanych powiatów udział osób po 50 roku życia jest znaczny, a natężenie bezrobocia w tej grupie jest szczególnie silne. Ponadto zdolności mobilne przedstawicieli omawianej zbiorowości są niewystarczające, by samodzielnie dostosowali się do ewoluującej sytuacji na rynku pracy i współczesnych oczekiwań pracodawców.

Uczestnictwo w programie regionalnym wytypowanych powiatów przyczyni się do zwiększenia aktywności w poszukiwaniu pracy, przez osoby po 50 roku życia, podnoszenia przez nie kwalifikacji zawodowych i zatrudnienia. Rezultatem będzie ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego oraz zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

IV. Zgodność programu regionalnego ze *Świętokrzyskim Planem Działań na Rzecz Zatrudnienia*

Założenia programu regionalnego na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia zgodne są z priorytetem przyjętym do realizacji w ramach *Świętokrzyskiego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2015 – „Kompleksowe wsparcie osób bezrobotnych i pozostających bez zatrudnienia, ze wskazaniem na grupy szczególnego ryzyka i korzystające z pomocy społecznej na rynku pracy oraz profilaktyka bezrobocia”*.

Działania w ramach tego priorytetu kierowane będą do osób w wieku aktywności zawodowej, w tym osób pracujących oraz biernych zawodowo z powodu stanu zdrowia w szczególności osób w wieku 50+.

Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia w tej grupie, uzasadnia kontynuację wzmocnionych działań aktywizacyjnych zapobiegających utrwalaniu się negatywnych zjawisk na rynku pracy. Wzorem lat ubiegłych największy nacisk zostanie położony na aktywizację grup wymagających szczególnej interwencji, w tym osób powyżej 50 roku życia.

V. Wykaz powiatów objętych programem, liczba uczestników, wysokość środków Funduszu Pracy w przeliczeniu na jednego uczestnika programu regionalnego, wielkość środków FP dla poszczególnych powiatów oraz oczekiwane wskaźniki efektywności programu regionalnego.

L.p.	Miejski/Powiatowy Urząd Pracy	Planowana liczba uczestników programu	Wysokość środków FP na 1 uczestnika programu	Wysokość środków FP dla poszczególnych powiatów	Planowany minimalny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej	
					%	osoby
1	MUP Kielce	150	11.000 zł	1.650.000 zł	50%	75
2	Ostrowiec Świętokrzyski	100	9.900 zł	990.000 zł	62%	62
3	Skarżysko Kamienna	90	11.000 zł	990.000 zł	50%	45
4	Starachowice	70	11.000 zł	770.000 zł	50%	35
RAZEM		410	10.731,71 zł	4.400.000 zł	52,9%	217

Wszyscy uczestnicy programu regionalnego będą mieli ukończone 50 lat w momencie przystąpienia do programu. Realizacja programu przewidziana jest w roku 2016.

VI. Liczba i struktura uczestników programu regionalnego w powiatach, czynniki mogące wpłynąć negatywnie na efektywność programu regionalnego oraz działania

niezbędne do podjęcia w przypadku wystąpienia zagrożenia realizacji programu regionalnego

Miejski Urząd Pracy w Kielcach

Forma wsparcia	Liczba uczestników	Średni koszt środków FP na osobę (PLN)	Łączny koszt wsparcia ze środków FP (PLN)
Pośrednictwo pracy + poradnictwo zawodowe + staż (do 6 miesięcy)	100	11.000,00	1.100.000,00
Pośrednictwo pracy + poradnictwo zawodowe + szkolenie + prace interwencyjne (do 6 miesięcy)	50	11.000,00	550.000,00
RAZEM	150	11.000,00	1.650.000,00

Czynnikami mogącymi wpłynąć negatywnie na efektywność programu regionalnego na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia zdaniem Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach są: najniższy wskaźnik aktywności zawodowej tej grupy wiekowej, Niewielka liczba pracujących i jeden z najniższych wskaźników zatrudnieniowych. Mają na to wpływ: dezaktualizacja kwalifikacji i umiejętności osób powyżej 50 roku życia, ich niechęć do zmian, brak świadomości potrzeby dokończenia się, niechęć do podnoszenia kwalifikacji, brak wiary we własne siły. Bezrobocie wśród tej grupy wiekowej spowodowane jest też niewystarczającą motywacją do szukania pracy, pogarszającym się stanem zdrowia lub mają zbyt wygórowane oczekiwania finansowe. Dodatkowo ich sytuację pogarsza niska ocena tej grupy, jako pracowników, przez pracodawców, którzy postrzegają ich jako mniej kreatywnych, elastycznych i mobilnych.

Działania niezbędne do podjęcia w przypadku wystąpienia zagrożenia realizacji programu to kombinacja działań informacyjnych i doradczych. Miejski Urząd Pracy będzie przekonywać pracodawców do zmiany stereotypowego postrzegania osób w wieku powyżej 50 roku życia i o wzroście znaczenia tej grupy w sferze zawodowej. Zaś bezrobotne osoby poprzez kompleksowe i indywidualne poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy Urząd Pracy zachęcać będzie do wzięcia udziału w programie, a te które do niego wejdą wspierać będzie w kontynuacji podjętych przez nich

form aktywizacji zawodowej. Wzmacniana będzie motywacja tej grupy do aktywności, podnoszona będzie samoocena oraz uświadamiane nie tylko materialne wartości pracy.

Zagwarantowane w projekcie stałego wsparcia doradców klienta (doradców zawodowych i pośredników pracy) pozwoli przełamać zdiagnozowane bariery osób powyżej 50 roku życia oraz zwiększyć prawdopodobieństwo utrzymania ich w programie. Aby zwiększyć ich szansę na zatrudnienie na rynku pracy Miejski Urząd Pracy zakłada w programie połączenie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy z dwoma kosztowymi formami wsparcia.

Planowana minimalna efektywność zatrudnieniowa wynosi 50%.

Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim

Forma wsparcia	Liczba uczestników	Średni koszt środków FP na osobę (PLN)	Łączny koszt wsparcia ze środków FP (PLN)
Szkolenia „brukarz” + roboty publiczne	12	9.083,33	109.000,00
Szkolenie „sprzęt ciężki” (12 osób), szkolenie „sprzedawca” (10 osób) + staż	22	9.181,82	202.000,00
Doposażenie/ wyposażenie stanowiska pracy	16	18.000,00	288.000,00
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	10	16.000,00	160.000,00
Stáže	16	6.500,00	104.000,00
Prace interwencyjne	12	5.500,00	66.000,00
Roboty publiczne	12	5.083,33	61.000,00
RAZEM	100	9.900,00	990.000,00

Czynniki, które według Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim mogą wpłynąć negatywnie na efektywność programu regionalnego:

1. Brak zainteresowania pracodawców aktywizacją tej grupy osób bezrobotnych.
2. Brak propozycji zatrudnienia po zakończonej formie aktywizacji.

Czynności, które zostaną podjęte w przypadku wystąpienia zagrożeń realizacji programu:

1. Działania promocyjno-informacyjne (strona internetowa Urzędu, newsletter dla pracodawców, pośrednik pracy wchodzący w teren odpowiedzialny za kontakt z pracodawcami).
2. W przypadku zagrożenia wykonania zakładanej efektywności zatrudnieniowej uczestnicy programu zostaną objęci pośrednictwem pracy w celu wprowadzenia ich na rynek pracy.

Planowana minimalna efektywność zatrudnieniowa wynosi 62%.

Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej

Forma wsparcia	Liczba uczestników	Średni koszt środków FP na osobę (PLN)	Łączny koszt wsparcia ze środków FP (PLN)
Umowa z agencją zatrudnienia na doprowadzenie skierowanego bezrobotnego będącego w szczególnej sytuacji na rynku pracy do podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej na podstawie umów cywilnoprawnych, stanowiących odpowiednią pracę, przez okres co najmniej 6 miesięcy (art. 61b ustawy)	10	5.600,00	56.000,00
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	30	20.000,00	600.000,00
Szkolenia	10	2.500,00	25.000,00
Staże	40	7.725,00	309.000,00
RAZEM	90	11.000,00	990.000,00

Czynnikami mogącymi wpłynąć negatywnie na efektywność programu regionalnego w powiecie skarżyskim zdaniem Powiatowego Urzędu Pracy w Skarżysku-Kamiennej mogą być:

1. Mała liczba ofert pracy oraz możliwość zatrudnienia głównie w oparciu o elastyczne formy (zwłaszcza umowy cywilno-prawne), podczas gdy osoby po 50 roku życia liczą na stabilizację zawodową i ochronę pracownika wynikającą z umowy o pracę.
2. W przypadku powiatu skarżyskiego prawie 40% osób bezrobotnych po 50 roku życia posiada określony III profil pomocy, co sprawia, że wobec tej grupy możliwości zastosowania narzędzi aktywizacyjnych są bardzo ograniczone.
3. Stereotyp wieku i brak wiedzy nt. „SILVER AGE”. Z jednej strony to obawa pracodawców przed zatrudnieniem osób po 50 roku życia ze względu na stereotyp pracownika, który nie potrafi podołać obowiązkom ze względu na stan zdrowia, nieznaną technologię, nieznaną technologię. Natomiast z drugiej strony to również obawa bezrobotnych czy poradzą sobie w miejscu pracy biorąc pod uwagę ograniczenia fizyczne związane z wiekiem, bariery mentalne towarzyszące aktualizowaniu kwalifikacji i podnoszeniu miękkich kompetencji.
4. Niedopasowanie strukturalne kwalifikacji osób bezrobotnych po 50 roku życia do wymagań pracodawców, tj. na zawody na które nie ma zapotrzebowania na lokalnym rynku.
5. Obniżony poziom motywacji i gotowości do podejmowania wyzwań zawodowych zwłaszcza u osób długotrwale bezrobotnych.
6. Wielu bezrobotnych powyżej 50 roku życia nie wykazuje aktywności w poszukiwaniu pracy ze względu na ciężące na nich obowiązki opieki nad innymi członkami rodziny.

Działaniami mogącymi łagodzić wymienione zagrożenia są m.in. indywidualny proces doradczy-motywacyjny dostosowany do obaw każdego bezrobotnego, działania skierowane do pracodawców przedstawiające im korzyści płynące z zatrudnienia osób po 50 roku życia, organizowanie szkoleń tzw. „szytych na miarę”, stosowanie działań pomocniczych np. refundacja kosztów opieki nad osobami zależnymi.

Planowana minimalna efektywność zatrudnieniowa wynosi 50%.

Forma wsparcia	Liczba uczestników	Średni koszt środków FP na osobę (PLN)	Łączny koszt wsparcia ze środków FP (PLN)
Staże	35	8.000,00	280.000,00
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	10	20.500,00	205.000,00
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	10	20.500,00	205.000,00
Prace interwencyjne	10	5.880,00	58.800,00
Szkolenia	5	4.240,00	21.200,00
RAZEM	70	11.000,00	770.000,00

W ocenie Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach jednym z czynników mogących wpłynąć na zagrożenie realizacji programu regionalnego jest termin jego rozpoczęcia. Zbyt późne rozpoczęcie realizacji programu może utrudnić pozyskanie pracodawców zainteresowanych udziałem w programie, co niesie za sobą zagrożenie zrealizowania założeń programu w pełnym wymiarze lub też zrealizowanie go z dużo niższą efektywnością zatrudnieniową. W celu zminimalizowania tego zagrożenia koniecznym jest zawarcie porozumienia w sprawie realizacji programu w możliwie jak najwcześniejszym terminie.

Kolejnym zagrożeniem mogącym wystąpić w związku z realizacją programu jest problem z rekrutacją jego uczestników wynikający ze specyfiki grupy docelowej. Dlatego też, aby zaradzić problemowi doradcy klienta Powiatowego Urzędu Pracy będą na bieżąco informować klientów o możliwości uczestnictwa w programie regionalnym. Rekrutacja prowadzona będzie w sposób ciągły, co umożliwi ewentualne podmiany osób w przypadku rezygnacji uczestników udziału we wsparciu. Dodatkowo informacja o realizacji programu zostanie rozpowszechniona w Internecie oraz siedzibie Urzędu.

Jednym z czynników mogącym negatywnie wpłynąć na efektywności realizowanego programu jest zróżnicowane zainteresowanie uczestników programu formami wsparcia. W celu uniknięcia powyższych zagrożeń Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach proponuje możliwość dokonywania ewentualnych przesunięć w ramach poszczególnych form wsparcia w zależności od zainteresowania uczestników. Ponadto w przypadku powstania ewentualnych

oszczędności Powiatowy Urząd Pracy proponuje możliwość zwiększenia liczby osób bezrobotnych objętych wsparciem.

Aby zapewnić osiągnięcie wskaźnika efektywności zatrudnieniowej, Powiatowy Urząd Pracy będzie stosował odpowiednie zapisy w umowach zawieranych z pracodawcami. Ponadto stały monitoring realizacji programu pozwoli na bieżącą analizę zagrożeń i ryzyka, co umożliwi szybkie podjęcie działań niezbędnych w przypadku wystąpienia zagrożenia realizacji projektu.

Planowana minimalna efektywność zatrudnieniowa wynosi 50%.